

Sveriges lantbruksuniversitet
Box 7070
750 07 Uppsala

Beslut

Datum 2016-12-19
Dnr 3.4.3-5251-2015

Ändring av skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Veterinärinrättningen i Skara, Skytten 1(del av), Skara kommun, Västra Götalands län

Riksantikvarieämbetet beslutar med stöd av 6 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen att skyddsbestämmelser enligt här bifogade förslag ska gälla för Veterinärinrättningen i Skara.

Redogörelse för ärendet

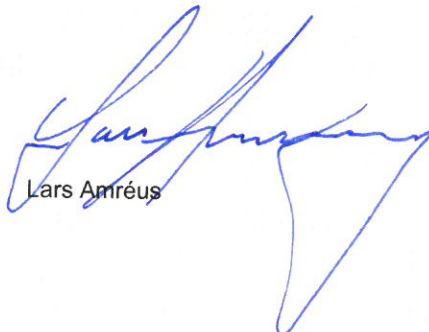
1993-03-18 fastställde regeringen skyddsföreskrifter för Veterinärinrättningen enligt dåvarande förordningen (1988:1229) om statliga byggnadsminnen m.m. En fastighetsreglering skedde senare samma år och vissa byggnader övergick då till att skyddas enligt kulturmiljölagen (1988:950). Befintliga skyddsbestämmelser är därför inte korrekta och tydliga varför Riksantikvarieämbetet upprättat bifogade förslag till ändrade skyddsbestämmelser.

Ett förslag till ändring av skyddsbestämmelserna remitterades 2016-10-06 till den förvaltande myndigheten Sveriges lantbruksuniversitet som inte haft något att erinra mot förslaget.

Beslut i detta ärende har fattats av riksantikvarien Lars Amréus efter föredragning av handläggaren Jan Karlsson. Även avdelningschefen Qaisar Mahmood och enhetschefen Emelie Nilsson har varit med om den slutliga handläggningen.

Riksantikvarieämbetet

Storgatan 41
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090
Plusgiro 599 94-4
Bankgiro 5052-3620

Lars Amréus

Jan Karlsson

Bilagor:

Skyddsbestämmelser

Situationsplan

Kopia till:

Länsstyrelsen i Västra Götalands län

Västergötlands museum

Skara kommun

RAÄ/Bebyggelseregistret

Bilaga till beslut 3.4.3-5251-2016

Ändring av skyddsbestämmelser för Veterinärinrättningen i Skara, Skytten 1 (del av), Skara kommun, Västra Götalands län

Skyddsbestämmelser

Byggnadsminnet omfattar del av fastigheten Skytten 1 enligt bilaga 1.

Följande byggnader omfattas av skyddsbestämmelserna:

Kategori A (exteriör, stomme, planlösning och fast inredning)

101 Huvudbyggnad (Veterinärmuseet), uppförd 1802-03

102 Arkivet, uppfört 1908

Kategori B (exteriör, stomme och planlösning)

103 Östra flygeln, uppförd 1814

Kategori C (övriga byggnader)

104 Jordkällare, uppförd under första delen av 1900-talet

107 Uthus/Garage, uppfört under första delen av 1900-talet

Följande skyddsbestämmelser ska gälla för byggnadsminnet

1. Området som utgör byggnadsminnet ska vårdas och underhållas på ett sådant sätt att dess utseende och karaktär bevaras. Området får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Inom området får inte heller vidtas sådana åtgärder med mark och vegetation som minskar områdets kulturhistoriska värden.
2. Byggnaderna ska vårdas och underhållas på ett sådant sätt att deras utseende och karaktär bevaras. Vård och underhåll ska utföras med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart.
3. Byggnader i kategori A och B får inte rivas, vare sig i sin helhet eller i delar, flyttas, byggas om, byggas till eller på annat sätt förändras till sin exteriör.
4. I byggnader av kategori A och B får inte stomme som är tillkommen före 1950 rivas, byggas om, ersättas med andra material eller göras ingrepp i. Planlösning som är tillkommen före 1950 får inte heller ändras.
5. I byggnader av kategori A får inte fast inredning tillkommen före 1950 ändras eller göras ingrepp i. Invändiga ytskikt får inte tas bort, övermålas, övertäckas eller på annat sätt förändras. Även invändigt underhåll ska utföras med material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart och med sådan varsamhet att det kulturhistoriska värdet inte minskar. Utvändiga ytskikt får inte tas bort, övertäckas eller på annat sätt förändras.

6. Byggnader i kategori C får inte exteriört ändras till sin karaktär.

Om det finns särskilda skäl får, enligt 7 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen, byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsbestämmelserna. Ansökan om tillstånd till sådan ändring lämnas på en särskild blankett till Riksantikvarieämbetet.

Begreppsförklaringar

Med *mark och vegetation* avses den jord som omger byggnaderna med eller utan beläggning och anlagd växtlighet.

Med *vård och underhåll av byggnader* avses åtgärder för skötsel som behövs för att vidmakthålla en byggnads tekniska egenskaper och utseende. Underhåll avser både arbeten som måste göras vid upprepade tillfällen och speciella åtgärder som ska hålla byggnaden i gott tekniskt skick. Till underhåll räknas inte åtgärder som tillför en byggnad nya egenskaper, till exempel en ny kulör. Exempel på underhållsåtgärder är: ommålning, putslagning, lagning av tak och utbyte av skadade delar, dock inte omläggning av alla takytor eller omputsning av hela byggnaden.

Med *material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart* avses material och metoder som ursprungligen användes när en byggnad eller byggnadsdel uppfördes. I de delar av byggnadsminnet där kulturhistoriskt relevanta material fortfarande används får dessa inte ersättas med andra material. Med metoder avses bland annat bearbetning av trä, framställning av fönsterglas och applicering av puts och färg.

Med *stomme* avses byggnadens konstruktiva/bärande delar såsom bjälklag, balkar, pelare, valv, takstolar, bärande ytterväggar och bärande innerväggar, murar, murstockar och grundkonstruktioner. Till stomme räknas inte de ytskikt som finns på bärande konstruktioner, till exempel putslager, färgskikt och golvmaterial.

Med *planlösning* avses det sätt rummen eller utrymmen i en byggnad är fördelade och belägna i förhållande till varandra. Med *förändring* avses till exempel rivning av väggar, trappor, upptagning eller igensättning av dörröppningar, ändring av kommunikationsvägar, rumsformer och rumsvolymer samt delning av rum med väggar eller bjälklag.

Med *fast inredning* avses det varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna. Fast inredning omfattar till exempel dörrar, fönster, lister, taklister, paneler, golvbeläggning, eldstäder och kakelugnar.

Med *ytskikt* avses samtliga lager, även underliggande, av färg, tapeter, puts liksom obehandlade ytor.

Upplysningar

Fornlämningar inom byggnadsminnet skyddas enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950), för vilka Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.

Motivering

Veterinärinrättningen i Skara är landets första högre utbildning för veterinärer och en av de första i världen. Huvudbyggnaden och anslutande byggnader har därigenom ett värde som minnesmärke över en viktig institution av högre utbildning. Byggnaderna är välbevarade och framförallt huvudbyggnaden och arkivet har även kulturhistoriskt värdefulla interiörer.

Kort historik och byggnadsbeskrivning

I mitten av 1700-talet togs de första stegen mot högre utbildning och forskning inom veterinärmedicin i Sverige. 1775 grundades Veterinärinrättningen i Skara som är landets äldsta läroanstalt för veterinärer. Den var för övrigt den sjätte i världen. Skolan grundades av Peter Hernquist, som var lärjunge till Carl von Linné, och som allmänt kallas den svenska veterinärmedicinens fader. Utbildningen lokaliserades till den av kronan upplåtta prebendebostaden Brogården. Delvis med egna medel uppförde Hernquist en tvåvånings träbyggnad innehållande apotek, laboratorium m.m. Efter en brand 1802 uppbyggdes nuvarande byggnad på den gamla grunden. I källarvåningen finns även rester efter ett franciskanerkloster med bland annat flera dekorerade stenar.

Då en veterinärinrättning startade i Stockholm 1821 förlorade anläggningen i Skara sin betydelse, framförallt för att legitimation för veterinärer endast kunde utfärdas i Stockholm. 1886 beslutades att inrättningen skulle ändras till hovbeslagsskola och sjukvårdsanstalt för husdjur. Byggnader för dessa ändamål finns idag på en angränsande fastighet. Utbildningen av veterinärer upphörde 1889 i Skara.

Huvudbyggnaden (101) är uppförd i 1 ½ våning med en gulmålad panelad timmerstomme. Byggnaden vilar på en hög putsad sockel. Taket är ett sadeltak täckt med tvåkupigt lertegel. Vissa snickerier och murade stockar finns kvar av äldre inredning i huvudvåningen. Byggnaden används idag som veterinärmuseum.

1814 byggdes två flyglar i två våningar. Av dessa står den östra flygeln (103), som ombyggdes på 1860-talet, kvar. Invändigt skedde en större ombyggnad av flygeln på 1940-50-talet. Huset är utvändigt klätt med ljus gul panel och har spröjsade vitmålade fönster med en dekorativ omfattning. Taket är ett sadeltak belagt med tvåkupigt lertegel.

Arkivbyggnaden (102) uppfördes 1908 i sten för att minska brandrisken. Väggarna är vitputsade och sadeltaket täcks av enkupigt tegel. Byggnaden har höga smala småspröjsade fönster, med en välvd överdel. Längs takfoten löper en profilerad taklist. Idag innehåller byggnaden Hernquistska biblioteket - Veterinärmuseets gamla boksamling.

Uthuset (107) och Jordkällaren (104) är för sin tid typiska ekonomibygnader som hör till en anläggning av detta slag.

Bilaga 1

Gräns för det
statliga
byggnadsminnet

SKYT

4

Drysv.
BRO

104

2

103

Ms

Ms

107

102

HE

Veterinärmuseet

101

Drysv.

D

Gråbrödrag.

Gråbrödrag.

Peter Hernqvistg.

Peter Hernqvistg.

Trädgårdsg

1

6

5A

5C

10